

Historie nieoczywiste - podsumowanie projektu

Jak to kiedyś było? Z czego słynie nasz rejon? Czy łatwo było walczyć podczas wojny, podkładać się pod okiem okupanta, przerzucać żołnierzy? Odpowiedzi na te pytania poznają wszyscy ci, którzy sięgną po najnowszy audiobook „Historie Nieoczywiste, czyli Nieznane wątki z historii Gminy Poraj”, który w piątek 21 grudnia miał swoją premierę podczas spotkania w Centrum Informacji Turystycznej w Poraju.

W spotkaniu wzięli udział autorzy projektu, narratorzy wybranych opowieści, a także wielopokoleniowa grupa mieszkańców Gminy Poraj. „Wielkimi Nieobecnyimi” byli bohaterowie opowiadań – ludzie, których los na chwilę lub całe życie związał z naszym terenem.

Audiobook „**Historie Nieoczywiste**” jest kolejną odsłoną historycznego projektu Gminy Poraj, który ma za zadanie zachować pamięć. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Aspera wraz z Centrum Informacji Turystycznej oraz Urzędem Gminy w Poraju, korzystając z dofinansowania Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”, postanowili po raz kolejny zebrać, spisać i nagrać wspomnienia tutejszych mieszkańców – pasjonatów historii lokalnej. Realizatorzy projektu po raz kolejny uznali, że do odbiorców szybciej trafi żywy głos niż tekst pisany, formalny, odarty z emocji.

Historie, które bohaterowie audiobooka „Historie Nieoczywiste” mają do opowiedzenia są fascynujące, ciekawe, niesamowite, a czasem nawet straszne. Jak choćby dzieje **Stanisława Masłonia**, mechanika pokładowego, chorążego lotnictwa, Kawalera Krzyża Wojennego Virtutti Militari, naszego rodaka z Choronia. Wichry wojny wyгнаły go z ukochanej ojczyzny i przerzucały do Anglii, Rumunii, Włoch, Francji, a nawet Libanu. To właśnie on jako pilot przerzucał nocami polskich żołnierzy z Anglii na okupowane polskie tereny. Loty bojowe, które odbył stanowią niesamowity opis nocnych przygód, które warto poznać, by poczuć, co czuł młody człowiek rzucony w wir wojny.

Podobnie historia **Elżbiety Zawackiej**, pseudonim „Zo” - jedynej kobiety w szeregach Cichociemnych, generał brygady, kurier komendy głównej AK, a przy tym profesor nauk humanistycznych i Damy Orderu Orła Białego, która pewnego razu zawitała do Poraja. Przeżyła tu, na naszej ziemi, mrozącą krew w żyłach przygodę, o której opowiada swoimi słowami.

Kolejnym fascynującym bohaterem audiobooka jest pochodzący z Choronia **Antoni Rosikoń**, prof. dr. inż. budowy dróg i mostów, najstarszy (w chwili śmierci) profesor w Polsce, a tym samym najstarszy mieszkaniec aglomeracji śląskiej, który do ostatnich chwil zachował wspaniałe poczucie humoru, mądrość życiową oraz chęć i potrzebę pracy naukowej. Wysłuchując jego dzieje można poznać sekret jego długowieczności, dzięki któremu w wieku 100 lat wydał książkę p.t. „*O obrotach przęsł i mostów*”.

Nie każdy z nas wie, że Poraj szczyli się mądrymi, odważnymi i uznanymi mieszkańcami, jak choćby kapitanem Portu w Gdyni, szefem izby chorych Marynarki Wojennej, lotnikiem, kapitanem żeglugi wielkiej, właścicielem restauracji, fotografem, głównym specjalistą wydobycia gazu, ropy naftowej i węgla brunatnego, utalentowanym skrzypkiem, dyrektorem wszystkich Polmozbystów w Polsce, dyrektorem technicznym fabryki samochodów osobowych FSO, redaktorką telewizji, śpiewakiem operetkowym, światowym dyplomatą, piosenkarzem... Nieprzeciętni obywatele naszej Gminy, którzy odnieśli sukces z dumą podkreślają, że pochodzą właśnie stąd, dzięki czemu możemy czuć się dumni z naszej Małej Ojczyzny. To oni są bohaterami ścieżek „**Sławni Porajanie cz.1 i cz. 2**”.

Wróciliśmy także do wątku górniczego, obecnego na audiobooku „**Porajskie perełki**” - tym razem przedstawiamy dzieje wierceń geologicznych i wydobycia rudy żelaza na naszym terenie. To właśnie u nas poszukiwano cennych złóż, budowano kopalnie i to tutaj mieszkali najlepsi w całej Polsce wiertacze. Mieliśmy prażaki, zakłady przemysłowe, a nawet kolejkę wąskotorową. Tą część minionych lat także warto poznać.

Wspomniane wątki splatają się w naszym projekcie z losami zwykłych ludzi, a także domów. Budynki wiele widziały i przeżyły, ściany wchłonęły wspomnienia i teraz mogą nas wiele nauczyć. Jak choćby pewien **dom w Poraju**, którego położenie - w centrum wielu niezwykłych wydarzeń, między kolejką wąskotorową, piecami prażalnymi a tartakiem spowodowało, że stał się świadkiem losów wielu osób i teraz sam, ustami kolejnych pokoleń, może nam wiele opowiedzieć.

Historie spisane inaczej, słowami osób, które jeszcze pamiętają są cenne, warte zachowania. Szkoda, żeby popadły w niepamięć. Z tych względów powstał audiobook „Historie nieoczywiste”, by właśnie przytoczyć nam, współczesnym, prawdziwą historię, która teraz już nie zaginie i zostanie z nami już na zawsze. Mimo, iż praca nad tym projektem dobiegła końca, wierzę, że nasze starania nie ustaną. Będziemy dalej spisywać stare dzieje i historie, utrzymywać je i przekazywać dalej, by pamięć o dawnych czasach nie odeszła w zapomnienie

- podkreśla pomysłodawczyni wydania audiobooka, wójt **Katarzyna Kaźmierczak**.

Audiobook „Historie Nieoczywiste, czyli Nieznane wątki z historii Gminy Poraj”:

1. Do Polski z Cichociemnymi
2. Królewska Załoga
3. Piękna Blondynka
4. Był dla mnie wzorem
5. Król Nafty
6. Sławni Porajanie cz. 1
7. Sławni Porajanie cz. 2
8. Dom w Poraju
9. Tak Było z Tymi Prażakami
10. Antoni Rosikoń

Historie opowiadają:

1, 2, 3, 4, 10 - Jerzy Maszczyk

5, 6, 7, 9 - Konrad Maszczyk

8 - Konrad Łukaszewicz, Jagoda Bojanek, Maria Bojanek

Koncepcja:

Katarzyna Kaźmierczak

Muzyka:

1, 7, 8, 10 - Grzegorz Bojanek

2, 3, 4, 5, 6, 9 - Benjamin Bojanek

Mastering i Produkcja:

Michał Wolski

Projekt i skład:

Hubert Hemtańczyk - Kaczka Studio

Jolanta Lisowska

Lider Projektu:

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Aspera”

Opiekun Projektu:

Muzeum Historii Polski w Warszawie

Partnerzy Projektu:

Centrum Informacji Turystycznej w Poraju, Urząd Gminy Poraj

Gminny Ośrodek Kultury im. Janusza Gniatkowskiego w Poraju

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”

„Historii Nieoczywistych” można posłuchać [tutaj](#)

Fot.: arch. CIT w Poraju